

Wandelen in Noord-Hessen

De Grimm-heimat ligt in de regio Noord-Hessen in Duitsland. De gebroeders Grimm werkten in de stad Kassel en gingen vast vaak inspiratie opdoen in de mysterieuze bossen in de omgeving. Onze journalist stapt hen achterna. Sinum et doluptam sam rere volupta venit rem. Uribus. Sit voluptatur? Sum, is dit vendus mi, occuptas enihilitas nit ut quiae illendi od molor.

Lees verder

Teun
De Voeght
Pasir-repeter

Teun laat zijn fantasie de vrije loop als hij gaat wandelen in de heimat van de gebroeders Grimm. Dwergen bij een mijnschacht, Vrouw Holle in een meer... De mistige wouden missen hun effect niet.

Er was eens...

DE WERELD VAN DE GEBROEDERS GRIMM

Als geen ander hebben de sprookjes van de gebroeders Grimm onze kinderlijke fantasie aan het werk gezet. En nog steeds spreken de oude Europese volksverhalen bij kinderen tot de verbeelding. Wandel je door de sprookjesbossen van het Duitse Noord-Hessen, de Grimm-heimat, dan komen de verhalen pas echt tot leven.

Tekst Teun De Voeght – Foto's Dieter Telemans

De mist hangt romig tussen de lange beuken. In sierlijke lijnen lopen de stammen omhoog. In de verte vliegt een gaai krijsend weg, maar voorts is het hier stil. We staan midden in de sprookjesbossen van Vrouw Holle. Achter ons ligt de berg de Hoher Meissner en voor ons gloeien de beboste heuvels van Noord-Hessen.

We volgen de Premiumweg nummer 1, een wandeling van het netwerk van circulaire routes doorheen de streek van de gebroeders Grimm. Het duurt niet lang of we komen aan bij het eerste natuurmonument, de Kitzkammer. 'Pas op dat je niet uitglijdt', waarschuwt Anke, onze wandelgids. De natte basaltrotsen zijn inderdaad spiegelglad. Voetje voor voetje schuifelen

we door tot onder aan de Kitzkammer. De zeshoekige basaltstenen liggen opgestapeld alsof het een gigantische honingraat is. In het midden is er een diepe spleet. 'Volgens de legende veranderde Vrouw Holle luie en ruziënde meisjes in katten en sloot ze op in de Kitzkammer', vertelt Anke. 'Wanneer ze hen weer vrijliet, moesten ze in de lente als priesteressen over het land vliegen en de velden zegenen.' Een wat meer prozaïsche verklaring is dat het woord Kitz komt van het woord Kiez, wat Duits is voor een bepaald soort kleine uilen die graag in rotsspleten nestelen. Hoe dan ook is het een mooi staaltje natuurlijk beeldhouwwerk. Dikke boomwortels krullen rond de basaltrotsen die mysterieus met mos zijn gedecoreerd om het helemaal af te maken. ▶

Plots hangt de weë geur van rotte eieren in de lucht. ‘Dat is de stinkende stenen muur’, stelt onze gids ons gerust.

De gebroeders Grimm

Meer dan alleen sprookjes:

Jacob Grimm was koninklijk bibliothecaris en hij was als diplomaat aanwezig op het Congres van Wenen.

De gebroeders Grimm leverden een aanzienlijke bijdrage aan het opstellen van het Duits Woordenboek. In 1838 begonnen ze met het verzamelen van Duitse woorden.

Pas veel later, in 1961, wordt het titanenwerk helemaal afgerond door de Pruisische Wetenschappelijke Academie, maar de gebroeders Grimm worden aanzien als de grondleggers van het Germaans als wetenschap.

Er is uitgerekend dat de Grimms zo veel geschreven hebben dat ze in totaal **520.000 ganzenveren hebben versleten en 207 liter inkt hebben opgebruikt.**

Honderden miljoenen jaren geleden was het gebied van Noord-Hessen een ondiepe zee. Toen het water verdampte, ontstond er een dikke laag kalk. Later waaiden grote hoeveelheden zand over de lege vlakte die nog later verschillende lagen zandsteen zouden worden. Daarop begonnen enorme oerbossen te groeien. Wanneer na vulkanische uitbarstingen gestolde lava uiteindelijk de basaltstenen vormden, ontstond er zo'n grote druk dat het plantaardig materiaal een laag brandbare bruinkool werd. 'Bruinkool is in de afgelopen eeuwen erg belangrijk geweest voor Noord-Hessen', vertelt Anke. 'Hier op de flank van de Hoher Meissner werd de eerste bruinkoolmijn in Duitsland geopend.' En inderdaad, op onze wandelkaart zien we op verschillende plaatsen het kleine icoontje van een pikhouweel. Hoewel de mijnschachten nu allemaal gesloten zijn, kost het ons niet veel moeite om er zo zeven zingende dwergen uit tevoorschijn te zien komen.

Naar het huis van Vrouw Holle

We steken een bredere weg over en dalen langs een smal bospaadje verder af. Af en toe prikt de zon door de mistsluier en worden we getraakteerd op een prachtig schouwspel. Sprookjesachtiger zal het wellicht niet worden. Langs een steile puinkegel van afgebrokkelde bemoste basaltrotsen gaat de weg opnieuw naar boven. Hierlangs gingen ook – eens, heel lang geleden – een arme boer met zijn vrouw en twee kinderen op zoek naar een nieuwe thuis. Na een lange wandeltocht zijn de kinderen helemaal uitgeput en kunnen ze niet langer verder. Vrouw Holle verschijnt en geeft de kinderen melk om te drinken en brood om te eten. Aan de boer geeft zij een kat. 'Die zal je de weg naar je nieuwe thuis wijzen', spreekt ze hem toe. Aangesterkt gaat het gezin weer op stap, de kat achterna. Urenlang wandelen ze door de dichte bossen van Noord-Hessen, over de Hoher

Meissner, verder naar beneden. Maar nu begint de kat steeds trager te lopen. De boer merkt dat het beestje helemaal uitgeput raakt en neemt het in zijn armen. Zo wandelen ze weer verder. Maar de kat begint steeds zwaarder te wegen tot de boer het gewicht niet langer kan dragen en de kat op de grond wil zetten. Pas dan ziet hij dat de kat is veranderd in een pot met goud. Op deze plaats sticht de boer zijn nieuwe thuis.

Het is maar een van de vele legendes en sprookjes die zich hier in de bossen afspeelen. Overal waar er een stuk verdwaalde rots ligt of een richel er wat vreemd uitziet, vertelt onze gids een ander verhaal.

Door het bos zien we al van ver het Kohl-

haus, een wit stukwerkkolenhuis met pikzwarte steunbalken. 1755 staat er boven de deur geschreven. In 1821 bezocht Wilhelm Grimm deze plek, zo staat er in zijn notities. Zo dicht bij Kassel moeten de gebroeders Grimm vaak in de omgeving zijn gaan wandelen en er inspiratie opgedaan hebben.

Plots hangt de weë geur van rotte eieren in de lucht. 'Dat is de Stinksteinwand', stelt Anke ons gerust. Of de 'stinkende stenen muur', letterlijk vertaald. 'Er zit hier zoveel zwavel in de grond dat wanneer die in contact komt met zuurstof vanzelf ontbrandt en zo de bruinkool laat smeulen.' Uit spleten in de grond komt de penetrante zwavellucht naar boven. 'Soms is het

zelfs zo erg dat de mensen in de omgeving duizelig worden en hoofdpijn krijgen', weet Anke.

Na een laatste korte klim komen we aan bij het Vrouw Holle-meer, wellicht de bekendste plek als het over Vrouw Holle gaat. Een grote houten variant van de mythische figuur staat tussen de lisdodden. 'Het meer is de toegangspoort naar haar ondergrondse domein', legt onze gids uit. Het is een ondiep meer en als je goed luistert, zou je de klokken van haar zilveren kasteel horen luiden. 'Maar enkel als je op een zondag geboren bent.' Nog steeds komen kersverse ouders naar hier om een muntstuk in het meer te gooien en zo hun pasgeborene een goede toekomst te wensen. Vroeger sprongen ►

1 Dr. Bernhard Lauer is directeur van het Gebroeders Grimm Genootschap in Kassel en waakt mee over het erfgoed van de broers.

2 In het bos spelen licht en schaduw inspirerende spelletjes.

3 Stukwerk en zwarte dwarsbalken: dit is het platteland van Noord-Hessen.

Over sprookjes en zo

Drie vragen aan

Dr. Bernhard Lauer, directeur van het Gebroeders Grimm Genootschap in Kassel.

1

Waarom zijn de Grimms zo belangrijk geweest voor sprookjes?

'De gebroeders Grimm hebben als eersten zo veel sprookjes samengebracht. In totaal hebben ze tweehonderd sprookjes neergeschreven. Ze reisden Duitsland en Europa rond om de volksverhalen te onderzoeken. Jacob Grimm trok in 1834 zelfs naar Brussel en Gent om het verhaal van Reinaert de vos neer te pennen. Maar de meeste verhalen werden hen verteld of toegestuurd door vrouwen uit de hogere kringen. Een van die dames was Dorothea Viehmann. Zij vertelde een twintigtal sprookjes zo mooi en levendig, dat ze niets aan de transcriptie hebben veranderd.'

2

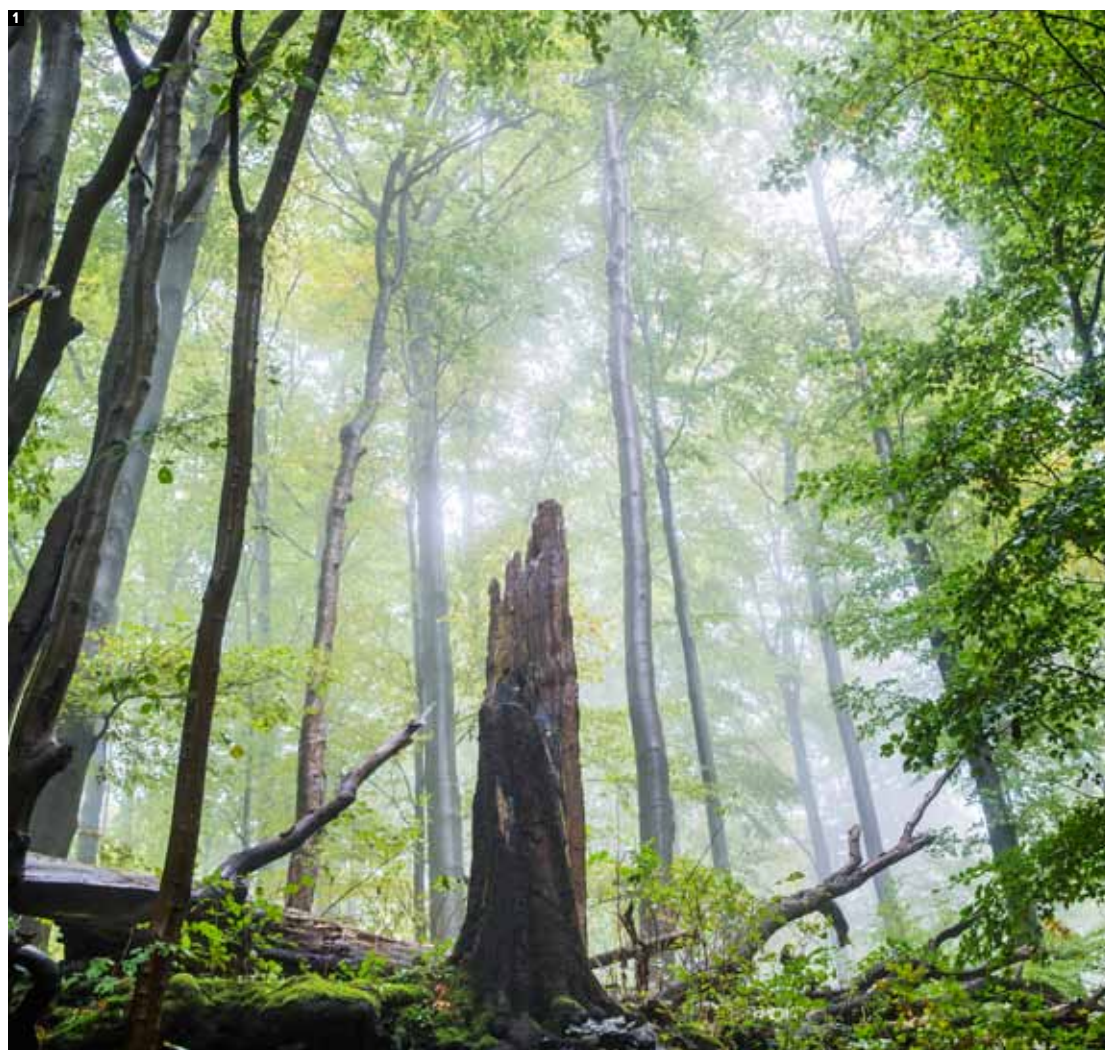
Wat is het verschil tussen een sprookje en een legende?

'Legendes zijn concreet aan een plaats of een persoon verbonden. Sprookjes zijn dat niet en hebben een meer algemeen menselijke, universele waarheid en moraal in zich. De Grimms concentreerden zich vooral op de boodschap, niet op een te gedetailleerde omschrijving van de personages. De held is altijd dapper en de prinses altijd mooi.'

3

Waarom zijn sprookjes soms zo wreed?

'Sprookjes zijn helemaal niet wreed. Toch zeker niet als je ze vergelijkt met wat kinderen vandaag op de televisie te zien krijgen. De moraal is altijd zeer simpel en rechtvaardig: de slechteriken worden gestraft.'

1 Af en toe prikt de zon door de mist, wat voor sprookjesachtige taferelen zorgt.
2 In het familiebedrijf Der Urgeschmack is Matthias verantwoordelijk voor de 'oude worsten'.
3 De Grimm-heimat strekt zich uit over de beboste heuvels van Noord-Hessen.

jonge vrouwen met een kinderwens zelfs in het water om hun wens in vervulling te laten komen.

Proeven van oorspronkelijke smaken

Het is nog vroeg, maar Matthias Pflüger is al druk in de weer. Trots laat hij ons zijn familiebedrijf Der Urgeschmack, of 'De oorspronkelijke smaak', zien. Het restaurant en de winkel werken voor negentig procent met regionale producten. 'Regionaal betekent voor ons dat het echt van bij de boeren uit de streek komt, in een straal van 25 kilometer', legt Matthias uit. In de rekken staan 'op grootmoeders wijze' klaargemaakte gerechten, confituur, honing, meer dan veertig soorten kaas en huisgemaakt zuurdesembrood. Alle producten hebben het Duitse Bioland-label.

Der Urgeschmack is een echt familiebedrijf. 'Mijn moeder zwaait de plak in de keuken, mijn

vader verwerkt het vlees en mijn neef maakt de kazen.' Matthias zelf bewaart het overzicht en is verantwoordelijk voor 'de oude worsten'. 'Die heeten zo omdat ze zo lang hangen te drogen', lacht hij. 's Morgens wordt het varken geslacht en het vlees wordt nog warm verwerkt tot worsten. Een nacht lang koelen ze af waarna ze voor vier maanden door de lucht worden gedroogd. Voor onze neus hangen 10.000 kaarsrechte worsten te drogen, ofwel 100 varkens.

Wakker worden als Doornroosje

Het hart van de regio Noord-Hessen is Kassel. Sinds het nieuwe treinstation werd geopend na de Duitse eenmaking, konden alle intercity-treinen uit Duitsland en West-Europa de stad bereiken. Dat was het moment dat de stad ontwaakte uit haar 'Doornroosje-slaap' en een internationale trekpleister werd. Wie Kassel zegt, zegt ook

de gebroeders Grimm. In deze stad deden zij hun belangrijkste werk. Niet voor niets profileert Kassel zich sinds enkele jaren als Grimm-heimat.

Kassel, helemaal omgeven door wouden, is de vierde groenste stad van Duitsland. Twee enorme parken liggen in de stad: het Bergpark Wilhelmshöhe en het Staatspark Karlshöhe. Vooral het Wilhelmshöhe is erg de moeite. Vanuit het centrum neem je tram 1 en kom je zo het park in. Zowel in de zomer als in de herfst zijn de kleuren eindeloos. De bomen zijn aangeplant naar het voorbeeld van de Vlaamse landschapsschilders. Naast de 240 hectare prachtig park vormen de waterspelen dé trekpleister: een enorme barokke en romantische fontein die vertrekt aan de voeten van Hercules en enkele honderden meter lager eindigt in een spectaculair waterschouwspel. Sinds 2013 is het park opgenomen op de erfgoedlijst van Unesco. ■

PRAKTISCH

Tips van journalist Teun De Voegt

NOORD-HESSEN

Kassel is een heel groene stad met mooie parken. Wandel in het Bergpark Wilhelmshöhe beslist eens tot aan de voeten van Hercules en geniet er van een prachtig uitzicht over de stad.

ETEN

1 Der Urgeschmack

Weißbachstrasse 1a, Großalmerode-Weißbach - www.der-urgeschmack.de

Regionale producten van het hoogste niveau in een prachtige omgeving. Alles wat op je bord ligt is biologisch en komt uit de streek.

Kassel. Reken rond de € 100 per nacht.

5 Jausenstation

Weißbachstrasse 1a, Großalmerode-Weißbach - www.jausenstation.de

Vernieuwd pension in het midden van de bossen. Tussen € 70 en € 100 per nacht.

Kasselsteig

Een panoramaroute van maar liefst 160 km die in 12 etappes rond Kassel loopt.

VERVOER

Auto

Als je verschillende wandelingen wil maken kan je bijna niet zonder auto. In sommige dorpjes komt zelfs helemaal geen openbaar vervoer. Heb je toch geen auto, dan loont het zeker de moeite om eens te kijken naar de 'call-bus-taxi's', een netwerk van belbussen die je tot aan de populairste wandelroutes kunnen brengen. (www.nvv.de)

DOEN

2 Grimmwelt

Weinbergstraße 21, Kassel - www.grimmwelt.de

Modern museum helemaal gewijd aan de gebroeders Grimm. In het restaurant eet je erg lekker en met een mooi uitzicht over Kassel.

KAMPEREN

6 Campingplatz Kassel

Giesentallee 9, Kassel - www.campingplatz-kassel.de

Kamperen aan de rand van de stad op de stadscamping van Kassel. Vanaf € 18 voor een staanplaats.

WANDELLEN

Premiumwege

In het Geo-Naturpark Frau-Holle-Land

Een netwerk van 22 circulaire wandelingen gaande van een halve tot een hele dag wandelen. De premium trails gaan er prat op dat slechts 4% van het wandelpad asfalt mag zijn.

Openbaar vervoer

Ga je voor een langeafstands-wandeling, dan heb je wel de mogelijkheid om vanuit Kassel met tram, trein of bus naar een plek op de route te reizen.

Bagagetransport

Verschillende hotels voorzien bagagetransport naar je volgende bestemming.

SLAPEN

4 Renthof

Renthof 3, Kassel - www.renthof-kassel.de

Overnachten in een voormalig klooster in

Grimmsteig

Een langeafstandsroute die een 84 km lange ellips trekt door de bossen en dorpjes ten zuidoosten van Kassel.

MEER INFO

www.nordhessen.de

Meer reizen op www.pasar.be/uitstappenenvakanties